

Anakhan Champa

Champa Info – Tin Cộng Đồng Champa

Chủ biên : Abd. Karim

Anakhan Champa ngày 14-1-2010

- Panuec Anakhan (tr. 1)
- Sự ra đời của Amakhan Champa (tr. 2)
- Ca sĩ Chế Linh trở lại chiến trường xã hội người Chăm (tr. 2)

Phụ bản:

- Thư của Chế Linh gửi cho bà con Chăm (tr. 7)
- Thư phản hồi của Abd. Karim (tr. 10)
- Thư phản hồi của Po Dharma (tr. 12)
- Thư xin lỗi của Chế Linh gửi cho Abd. Karim (13)

Panuec anakhan

Meng sa thun ni mai, hu ralo adei sa-ai Cam payua panuec tangi lac sibar Harak Champaka mboh hadom ka gruk tahi tahak ka-ndah ka-ndaïy bhian ndong tabiak dalam rai hadiep anak Cam harei ni o.

Pieh ndem bino ka hadom kadha krung mik wa hu ba tabiak nan, Harak Champaka, kaoh meng bulan sa thun 2010 ni nao, njep padeng sa harak Anakhan Champa pieh akhan ka mik wa Cam thau abih hadom gruk njep chung krung hu ndong tabiak meng taleitaga mengawom anak Cam harei ni. Anakhan Champa nan sa surak hu wak dalam akhar Yuen, akhar English jang yau akhar Cam Rumi (la-tinh), min pieh ka anak Cam puec min, di hu payua nao ka abih grep urang yau Harak Champaka bhian ngap o.

Gruk Anakhan Champa kieng ngap nan brei ka mik wa Cam thau bi drah, bi samar ka hadom kadha hagait tabiak mai meng rai hadiep bhap bani anak Cam harei ni. Anakhan Champa jang njep sa rawang libik pieh ka adei sa-ai Cam si chin biai, pacaoh panuec kadha jang yau bican ina bithar meng gruk hagait hu pagem saong anak Cam, min njep khik tuei jalan adat, o ndem bilei bingung, o puec jhak ka urang.

Di ngaok gruk ngap ni, khaol dahlak harap hadom mik wa adei sa-ai Cam ac hu taduel mak hadom panuec kadha tapak tapaiy siam makrâ klah di rabha hatai saong hadom panuec kadha laor kataor krung urang blek bleng khin ngap thruw duw.

Likau tadhuw ayuh ka mik wa hu ralo siam makrâ dalam thun biruw 2010.

Khaol wak harak Anakan Champa.

Sự ra đời của Anakhan Champa

Gần một năm qua, có rất nhiều độc giả nêu ra thắc mắc tại sao Harak Champaka, một cơ quan thông tin và nghị luận, chỉ chú tâm đến những chủ đề trọng đại mang tính cách văn hóa và xã hội Chăm, nhưng ít khi nghĩ đến mục thời sự liên quan đến cộng đồng hầu giúp độc giả tiếp thu một cách nhanh chóng những biến cố đã xảy ra hàng ngày trong không gian của xã hội Chăm hôm nay.

Để trả lời cho những yêu cầu trên, tổ chức Champaka sẽ thực hiện kể từ tháng giêng năm 2010 những số đặc biệt chuyên về thời sự mang tên là Amakhan Champa do Harak Champaka thực hiện. Bản tin này viết bằng tiếng Việt, Anh và tiếng Chăm theo hệ thống la-tinh dành cho độc giả người Chăm trong và ngoài nước và không phổ biến rộng rãi như Harak Champaka mà đa số độc giả là người nước ngoài biết tiếng Việt.

Mục tiêu của Anakhan Champa là chuyển tải nhanh chóng đến độc giả Chăm những sự việc mới xảy ra trong không gian của xã hội Chăm và cũng là diễn đàn ngôn luận nhằm giúp độc giả người Chăm có cơ hội để trao đổi quan điểm, phát biểu ý kiến hay trình bày những thắc mắc liên quan đến bối cảnh xã hội Chăm hôm nay, phù hợp với qui chế của quyền tự do ngôn luận mà luật pháp đã ban hành, nghĩa là không có quyền vu khống, phỉ báng, mạ nhục hay đung chạm đến đời tư của người khác.

Với nỗ lực này, chúng tôi hy vọng rằng độc giả Chăm có cơ hội tiếp cận đầy đủ hơn những sự thật của biến cố thường bị bóp méo theo chiều hướng của phe phái hay theo quan điểm riêng tư của từng cá nhân làm cho đồng bào Chăm hôm nay không còn biết đâu là giá trị của chân lý, của công bằng và lẽ phải của mỗi vấn đề đã xảy ra.

Nhân dịp này, xin chúc quý đồng hương Chăm một năm mới an bình và thịnh vượng.

BBT Harak Champaka

Ca sĩ Chế Linh trở lại chiến trường xã hội người Chăm

Chế Linh

BBT Harak Champa

Sau các sai lầm trong năm 2007, khi ca sĩ Chế Linh đồng thời tiến hành ba sự việc :

- Chống phá Đại Hội Champa 2007 để lấy lòng chính quyền Hà Nội hầu được phép trở về hoạt động “ca hát” Việt Nam;

- Phát động phong trào đồng lõa với chữ viết Chăm sai lầm của Ban Biên Soạn Sách Chữ Chăm, mặc dù ông ta không phải là chuyên gia về tiếng Chăm;
- Mua chuộc tu sĩ Chăm Bà La Môn viết thư tố cáo Musa Porome, Hassan Po Klaong và Po Dharma về tội lấy họ “Po” dành cho vua chúa Champa. Dù việc lấy tên họ “Po” không hề ngăn cấm trong văn hoá và tín ngưỡng người Chăm.

Nay ca sĩ Chế Linh trở lại sân khấu này, không phải để hát cho bà con Chăm nghe mà để mạt sát Abd. Karim và Po Dharma, hai thành viên của tổ chức Champaka qua bức thư mà ông ta đã gửi cho bà con Chăm vào ngày 25-12-2009.

Bất nguồn từ việc Abd.Karim (Lộ Trung Cân) cho đăng bài khảo luận của mình trong Harak Champaka 37 vào ngày 23-12-2009. Trong bài viết này, Abd. Karim phân tích một vài yếu tố sai lầm chứa đựng trong tờ báo Bingu Champa (Hoa Champa), một tờ báo điện tử do ca sĩ Chế Linh sáng lập. Đây chỉ là một trong những loạt bài khảo luận đăng rải rác trong Harak Champaka từ mấy năm qua nhằm chỉnh đốn lại những yếu tố không phù hợp với di sản văn hóa và nghệ thuật của Champa.

Đây là yếu tố sai lầm trong Bingu Champa mà Abd. Karim đã đề cập tới:

a). Chế Linh cho đăng hình tượng của Campuchia và Nam Dương (?) nhưng lại cho đó nghệ thuật điêu khắc Champa.

b). Chế Linh cho đăng tải hình múa Siva hở hang không liên hệ gì đến nghệ thuật Champa nhưng cho đó là “*điệu múa cung đình*” của vương quốc này.

c). Đăng bài viết về địa danh Chăm với nhiều lỗi chính tả tiếng Chăm.

d). Ngoại trừ số 8 (2009), Bingu Champa không theo đúng tiêu chí ban đầu đưa ra là chuyển tải Văn hóa Nghệ thuật Champa, mà gồm cả quảng cáo hình ảnh sinh hoạt cá nhân và gia đình của Chế Linh không liên quan đến cộng đồng Chăm.

e). Bingu Champa là cơ quan ngôn luận của Hội Văn Hóa và Nghệ Thuật Champa Thế Giới, do vậy, nên kiểm tra bài trước khi cho đăng.

1). Vũ khí không lương thiện

Với chừng ấy vấn đề, thay vì viết bài đính chính những sai lầm đã được Abd. Karim nêu ra một cách nghiêm túc, ca sĩ Chế Linh lại viết bài mạt sát Abd. Karim, đồng thời lôi kéo cả Po Dharma vào cuộc, mặc dù ông ta không phải là tác giả của bài viết và cũng không liên hệ gì đến Bingu Champa, để chỉ trích và bôi nhọ ông ta.

Ca sĩ Chế Linh viết :

“Thú thật, tôi rất sung sướng được hai anh làm rõ thêm “ý chuyển tải của Bingu Champa” qua những lời thóa mạ phê bình vô trách nhiệm của các anh đủ để cho bà con thấy cái ngu xuẩn, cái nộng cạn và tâm địa của các anh vô cùng độc ác: chỉ biết chỉ trích, phê bình đánh phá mà không cần biết đúng sai không phân biệt bạn thù”.

Ca sĩ Chế Linh cũng nhấn mạnh thêm Lộ Trung Cân và Po Dharma chỉ là nhân vật:

“tìm cách bươi móc chỉ trích hầu triệt hạ mọi trí thức như các anh đã từng làm trước đây (...). Có phải các anh vì muốn nuôi tư tưởng phe phái theo quan điểm cục bộ hẹp hòi ích kỷ mà đang tâm làm những chuyện tệ hại đối với xã hội Chăm. Nói chung các anh còn vướng nặng tâm địa xấu xa nên những lời nói và việc làm không bao giờ đi đôi được”.

Về Abd. Karim, Chế Linh khuyên rằng:

“Tôi nghĩ anh đã bị Dharma đầu độc và lôi vào trận mạc không lối thoát (...) chuyên bươi móc chửi bới loạn xạ (...) Anh nên sớm rời xa con người [ám chỉ Po Dharma] hiểm độc này”

Về Po Dharma, Chế Linh nhận định rằng:

“bởi vì chiến lược và chiến thuật của Po đưa ra nhằm đánh phá và triệt hạ hàng ngũ trí thức Chăm quá dã man cuối cùng đã phải chuốc lấy sự thất bại (...). Thưa anh (...) anh nên trở lại vị trí viết lách để giá trị anh còn trong người Chăm, còn tình thương yêu của bà con xa gần”.

Cuối cùng Chế Linh còn yêu cầu Po Dharma:

“Nguyên tắc làm việc và phong cách giao tiếp của anh không thể nào phù hợp đối với đại đa số anh em mọi giới. Nhất là thái độ triệt tiêu của anh đối với anh em trí thức Chăm là việc làm vô cùng tệ hại và xấu hổ. Tôi mong rằng anh sớm tỉnh táo để tự cứu vớt mình (...) Tôi tha thiết mong anh (...) hãy ngừng bút chiến trong chiến tuyến ta với ta vô bổ và nguy hiểm cho xã hội Chăm hôm nay”.

Chỉ trong một bức thư gần khoảng 2 trang, ca sĩ Chế Linh đã sử dụng hơn 19 ngôn từ vô cùng thô thiển như: *“thóa mạ, vô trách nhiệm, ngu xuẩn, nông cạn, tâm địa độc ác, không phân biệt bạn thù, bươi móc người khác, triệt hạ trí thức Chăm, cục bộ, hẹp hòi, ích kỷ, tệ hại, tâm địa xấu xa, chửi bới loạn xạ, hiểm độc, dã man, xấu hổ, vô bổ, nguy hiểm”* để đánh vào Abd. Karim và Po Dharma, nhưng ca sĩ này không đưa ra một dữ kiện nào, dù là rất nhỏ, để biện minh cho lời nói của ông ta. Từ sự kiện này, độc giả thấy ngay rằng ca sĩ Chế Linh không viết thư để trao đổi quan điểm một cách nghiêm túc giữa trí thức người Chăm, mà chỉ viết bài hạ nhục Abd. Karim và Po Dharma như hai phe nhóm thù địch với nhau.

Là một người Chăm hiểu biết, ít ra ca sĩ Chế Linh cũng nên biết đến khái niệm, dù rất sơ bộ, về vai trò của một nhà trí thức đối với nhân phẩm của người Chăm như Abd. Karim và Ts. Po Dharma và nhất là về quyền tự do ngôn luận trong các nước tự do dân chủ, tức là qui chế pháp lý ngăn cấm gắt gao ca sĩ Chế Linh có hành động hay thái độ phỉ báng và mạ nhục người khác. Chính vì thế, mọi người cho rằng thư của ca sĩ Chế Linh viết vào ngày 25-12-2009 chỉ biểu lộ cho thái độ của một ca sĩ người Chăm không nghiêm túc, không trung thực và không phân biệt đâu là chân lý, công bằng và lẽ phải. Nhưng đây không phải là bản chất của dân tộc Chăm, mà chỉ là bản tính của ca sĩ Chế Linh mà thôi.

3). Sao y bản chánh văn chương của tổ chức an ninh

Độc giả thấy, cách hành văn mà ca sĩ Chế Linh vận dụng trong bài viết của mình rất gần với thể loại văn chương mà cơ quan an ninh thường xử dụng để vu khống và kết tội một số trí thức Chăm ở hải ngoại. Chúng tôi không nói Chế Linh là cán bộ của tổ chức này, mà chỉ nêu ra vấn đề tại sao ông ta lại sao y bản chánh lối hành văn của cơ quan an ninh để đối thoại với trí thức người Chăm. Đây là một thí dụ điển hình. Chế Linh kết tội Po Dharma “*đánh phá và triệt hạ hàng ngũ trí thức Chăm quá dã man*” nhưng ca sĩ này không nêu ra bằng chứng: Po Dharma triệt hạ ai, người Chăm đó tên gì, làm nghề gì, liên quan đến vấn đề gì và bài viết hay lời tuyên bố của Po Dharma đăng trong báo chí nào, năm nào và trang nào? Đây chỉ là một thể loại văn chương vu khống, không hơn không kém.

Từ thái độ này, độc giả có quyền kết luận rằng Chế Linh chỉ nằm trong hạng người trí thức Chăm có hành động không nghiêm túc và cũng không lương thiện trong cuộc đối thoại với người khác. Có chăng cũng vì hành động quá khích này mà Ts. Po Dharma, là đồng chí gần gũi nhất của Chế Linh, phải cắt đứt mọi liên hệ với ca sĩ này từ ngày ông ta trở tay chống phá Đại Hội Champa 2007 để trở về Việt Nam hợp tác với chính quyền Hà Nội.

2). Nạn nhân của những bàn tay lông lá từ bên ngoài

Khi phân tích nội dung của tài liệu, độc giả có quyền kết luận rằng bức thư của Chế Linh ngày 25-12-2009 không biểu lộ cho quan điểm cá nhân của ông ta, mà là tờ cáo trạng dựa theo chỉ thị của một tổ chức mang tên là “Chiến Trường Akhar Thrah” mà chúng tôi muốn đưa ra phân tích ở đây.

“Chiến Trường Akhar Thrah” là tên gọi của một nhóm người Chăm muốn duy trì “chữ viết Chăm lai căng” do một số cán bộ và đảng viên gốc người Chăm đề xướng và được sự đồng tình của nhà nước Việt Nam, đã làm đảo lộn cả một hệ thống ngôn ngữ chữ viết Chăm truyền thống lưu hành từ 4 thế kỷ qua. Mặc dù các tầng lớp tu sĩ, bô lão và trí thức Chăm đứng ra đấu tranh, nhưng chính quyền Hà Nội chỉ làm ngơ không giải quyết vấn đề.

“Chiến Trường Akhar Thrah” do bốn nhân vật người Chăm phát động trước ngày khai mạc Đại Hội Champa 2007, đó là Chế Linh, Nguyễn Văn Tỷ (cán bộ nhà nước gốc người Chăm), ông Ja Gala Jak, một tên nặc danh thường xuất hiện trên mạng email phát xuất từ máy vi tính của “Sang Luu”, hiện định cư tại Hoa Kỳ mà người Chăm dư biết ông ta là ai, và ông Cham Chek, cũng là tên nặc danh thường viết email xuất phát từ máy vi tính của Chế Linh, nhưng chúng tôi không nói là Chế Linh viết bài này. Thái độ dùng tên nặc danh để tạo ra chiến trường chống báng nhau đã nói lên thế nào thái độ thóa mạ của một số trí thức Chăm hôm nay.

Mục tiêu của “Chiến Trường Akhar Thrah” là dựa vào uy quyền của nhà nước Việt Nam để đập phá những người Chăm, nhất là Ts. Po Dharma và tổ chức Champaka, những người đã lên tiếng để bảo vệ chữ viết Chăm truyền thống.

Tháng 10 năm 2009, Nguyễn Văn Tỷ được mời sang Hoa Kỳ để tham gia lễ hội Katé do Lưu Quang Sang và Chế Linh tổ chức. Nhân cơ hội Abd. Karim viết bài phân tích đăng trong Harak Champaka 37, có đề cập đến Chế Linh, Nguyễn Văn Tỷ và Lưu Quang Sang, nhóm “Chiến Trường

Akhar Thrah” liền chia nhau viết bài phản chiến, chọn chiến lược quay mũi dùi thẳng vào Ts. Po Dharma, một nhân vật được xem là đầu đàn cần phải cô lập và loại ra khỏi cộng đồng Chăm. Chính đó là nguyên nhân để giải thích tại sao thư của Chế Linh gửi cho bà con Chăm vào ngày 25-12-2009, có nội dung tương tự như email của Bá Văn Anh (một tên nặc danh viết ngày 27-12-2009, lúc nào cũng ca tụng công trạng của Nguyễn Văn Tỷ và Lưu Quang Sang, nhưng chúng tôi không nói Nguyễn Văn Tỷ và Lưu Quang Sang là tác giả nặc danh này), của Bá Văn Đông (em rể của Lưu Quang Sang, bạn thân của Chế Linh viết ngày 30-12-2009) và của Nguyễn Văn Tỷ (viết ngày 1-1-2010) trong đó 4 nhân vật người Chăm này tìm cách xây dựng một dàn bài chung nhằm mạ nhục Po Dharma và Abd. Karim với bao ngôn từ vô cùng trịch thượng, lối bịch và thiếu lương thiện mà độc giả chưa từng gặp trong một bài viết nào của người Chăm.

Ca sĩ Chế Linh là người thân thiện với dân tộc, có công trạng lớn lao trong phong trào đấu tranh bảo tồn văn hóa Champa tại hải ngoại kể từ năm 1982 mà dân tộc Chăm không thể quên được. Tiếc rằng chiến lược trở về Việt Nam hợp tác với chính quyền Hà Nội vào năm 2007 do bàn tay lỏng lá đầu độc chỉ lối đưa đường đã đưa đẩy Chế Linh vào cạm bẫy chính trị không lối thoát và gây ra 4 hành động sai lầm mà dân tộc Chăm không chấp nhận được :

1). Quay lưng với quê hương Champa đổ nát

Vì quá tin vào cựu dân biểu Lưu Quang Sang về chiến lược trở về Việt Nam hợp tác với chính quyền Hà Nội, Chế Linh trở tay chống phá Đại Hội Champa 2007 để bàn đến số phận hẩm hiu của dân tộc Chăm sau 175 năm vương quốc bị xóa bỏ trên bản đồ, mà chính ông ta là trưởng ban tổ chức lâm thời. Đây là thái độ quay lưng với quê hương Champa đổ nát, chà đạp lên trên quyền lợi chung của dân tộc và lường gạt cả một tập thể trí thức người Chăm ở hải ngoại đã tín nhiệm vào ông ta. Một khi trở về Việt Nam không ai đưa đón, Chế Linh lại hô hào cho dân tộc Chăm phải vùng dậy chống lại chế độ cộng sản.

2). Góp phần tàn phá ngôn ngữ chữ viết Chăm

Sau năm 1975, Nguyễn Văn Tỷ, mặc dù chưa nắm vững qui luật chính tả của tiếng Chăm (xem Champaka 37), tự tiện đứng ra cải biến chữ Chăm thành một loại chữ Chăm lai căng mất gốc. Trước biến cố này, dân tộc Chăm tập trung đủ thành phần, từ giai cấp tu sĩ, bô lão, trí thức cho đến giới khoa học đã đứng ra phản đối, nhưng Nguyễn Văn Tỷ chỉ biết làm ngơ không chấp nhận sửa đổi để thống nhất lại chữ viết Chăm. Thế nhưng Chế Linh, mặc dù không chuyên về ngôn ngữ chữ viết Chăm, lại đứng ra hỗ trợ cho ông Nguyễn Văn Tỷ để bảo vệ chữ viết Chăm lai căng này. Tại sao Chế Linh lại chà đạp lên di sản ngôn ngữ chữ viết của dân tộc Chăm để bảo vệ quyền lợi riêng tư của Nguyễn Văn Tỷ, trong khi đó ca sĩ này lại hô hào người Chăm phải tham gia vào chương trình bảo tồn di sản văn hóa và nghệ thuật Champa đặt dưới quyền lãnh đạo của ông ta?

3). Gây hận thù tôn giáo

Ai cũng biết, luật tục Chăm không ngăn cấm bất cứ ai lấy tên vua chúa và thần thánh Champa. Tại sao Chế Linh lại nghe theo lời những kẻ có bàn tay lông lá đi mua chuộc một ông cả sư Chăm Bà La Môn đang tê liệt trên giường bệnh, viết văn thư tố cáo Po Dharma, Hassan Po Klaun và Musa Porome là 3 nhân vật lấy họ “Po”, tức là họ của vua chúa và thần thánh Champa. Là một ca sĩ, Chế Linh không nên bỏ nghề ca hát để làm nghề gây hận thù tôn giáo mà không ai có thể tiên đoán được hậu quả của nó.

4). Xây dựng một thể loại văn chương xảo trá

Nhân danh là cơ quan ngôn luận, một số thành viên trong tổ chức Champaka có quyền đứng ra phân tích những hành động sai lầm của Chế Linh đã làm tổn thương đến danh dự và quyền lợi chung của dân tộc. Đây chỉ là nghĩa vụ của nghề làm báo chí. Nếu Chế Linh không đồng tình với quan điểm của họ, thì Chế Linh nên viết bài phản hồi, chứ không nên dùng văn chương xảo trá lôi kéo quần chúng Chăm theo phe Chế Linh để hạ bệ người khác với bao ngôn từ vô cùng thô thiển. Bài viết của Chế Linh nhằm mạ nhục Abd. Karim và Po Dharma là một thí dụ điển hình.

Đó là 4 sai lầm của Chế Linh mà Harak Champaka số 24 (14-3-2008) đã lên tiếng để bảo vệ danh dự và quyền lợi chung của dân tộc chứ không phải mưu đồ nhằm ngăn cấm Chế Linh “ngóc đầu lên” như Nguyễn Văn Tỷ nêu ra trong email viết ngày 1-1-2010.

Nếu cho rằng 4 sai lầm này không đúng với sự thật, Chế Linh nên viết bài để phản đối. Chúng tôi sẵn sàng đăng nguyên văn bài phản hồi của Chế Linh. Chính đó mới là nghĩa vụ cao cả của trí thức Chăm nhằm xây dựng xã hội này qua các cuộc đối thoại, trao đổi và tranh luận trong bầu không khí ôn hòa và xây dựng để đi tìm giá trị cho sự thật, cho công bằng và lẽ phải.

Phụ bản

I. Thư của Chế Linh gửi cho bà con Chăm ngày 25-12-2009

Canada 25/12/2009

THƯ TRẢ LỜI BBT / HARAK CHAMPAKA 37 (23/12/09)

Kính gửi: Anh Quảng Văn Đủ (Dharma) và Lộ Trung Cân (Abdul Karim)

Tôi rất đau lòng để trả lời cho hai anh quanh vụ Bingu Champa 8 đã ra mắt trong tháng 11/2009 vừa qua.

Thứ nhất, làm phiền bà con

Thứ nhì, làm mất thì giờ của tôi

Thứ ba, tôi buộc phải mất hai bạn trong các sinh hoạt của Champa

Thưa hai anh,

Về những bức điêu khắc mà tôi đã cố tình ghép ở trang số 2 để viết lời ngỏ cho Bingu Champa, hầu cho những đứa con Champa chân chính từ ngàn năm lạc loài ở các quốc gia trên trái đất sẽ qua đó mà tìm gặp lại cội nguồn của Vương Quốc họ...

Tại sao tôi không chọn những bức pho tượng khác?. Lý do đơn giản, vì tôi biết bà con ta đại đa số đã sống lâu đời tại các xứ này và hầu như họ chỉ chiêm ngưỡng và khâm phục những nét chạm trổ ở những pho tượng của bản xứ... Chắc chắn họ sẽ cảm động và bật khóc khi nhận biết rằng ở tại quê hương Champa của họ cũng có những nét điêu khắc độc đáo còn tinh xảo hơn mà cha ông họ đã tạo thành.

Thú thật, tôi rất sung sướng được hai anh làm rõ thêm “ý chuyển tải của Bingu Champa” qua những lời thoả mạ phê bình, vô trách nhiệm của các anh đủ để cho bà con thấy cái ngu xuẩn, cái nông cạn và tâm địa của các anh vô cùng độc ác: chỉ biết chỉ trích, phê bình đánh phá mà không cần biết đúng sai, không phân biệt bạn thù.

Các anh đặt vấn đề Bingu Champa không nêu rõ thành phần biên tập...mà duy chỉ một mình Chế Linh. Tên tựa “Bingu Champa” vâng, chính tôi đã khai sáng (Bingu Champa) và tạm gọi nó là mảnh vườn chung của dân tộc, với ước mong làm điểm hẹn để những đứa con Champa chân chính cùng tìm đến gặp gỡ để cùng nhau tiếp sức cho Bingu Champa ngày càng lớn mạnh và thêm khởi sắc, nhưng tiếc thay, mộng ước ấy khó thành vì lý do những người còn quá hẹp hòi lẫn ngu xuẩn...

Thiết nghĩ chẳng những các anh đã không giúp được gì cho Bingu Champa, mà còn tìm cách bươi móc chỉ trích hầu triệt hạ mọi trí thức Chăm như các anh đã từng làm trước đây đối với Dohamid, Inrasara, Nguyễn Văn Tý và Ban Biên Soạn nói chung. Có phải các anh vì muốn nuôi tư tưởng phe phái theo quan điểm cục bộ hẹp hòi ích kỷ mà đang tâm làm những chuyện tệ hại đối với xã hội Chăm.

Nói chung vì các anh còn vương nặng tâm địa xấu xa nên những lời nói và việc làm không bao giờ đi đôi được...Lúc nào các anh cũng rêu rao kêu gọi đoàn kết thì chính các bạn lại đánh phá những người chủ trương đoàn kết dân tộc, điển hình: Bingu Champa vừa được hai vị người Chăm cho phép đăng hai bài trong Bingu Champa số 8:

1/- Ông Lưu Quang Sang trong bài Vài Nét Sơ Yếu Về Lịch Sử và Văn Hoá Champa

2/- Ông Nguyễn Văn Tỷ trong bài Nhận Định Về Đời Sống Của Hai Cộng Đồng Dân Tộc Chăm Tại Hiệp Chúng Quốc Ha Kỳ và Việt Nam.

Xét thấy nội dung của hai bài viết quá tốt và giá trị, Bingu Champa cho đăng và ra mắt bà con trong tháng 11/2009 vừa qua, chưa kịp gửi thư cảm ơn hai vị thì liền nhận những lời phê bình chỉ trích kịch liệt độc ác mang tích cách phá hoại của các anh!

Về tiết mục múa Siva của hai đứa con Chăm mà các anh lấy làm đề tài bới sâu vấn đề,

Tôi xin trả lời cụ thể như sau:

Một: Hình ảnh của hai em là phản ảnh qua hình tượng Apsara được điêu khắc trên những mảng vách ở các thành quách từ ngàn xưa của Vương Quốc Champa mà người thường lầm lẫn đều khâm phục.

Hai: Điệu vũ Apsara này đã được quần chúng Chăm ưa thích vì là hình ảnh vô cùng đẹp và mỹ thuật được điêu khắc ở trên các pho tượng cổ Chăm.

Đến đây tôi xin có vài lời tâm sự với anh Lộ Trung Căn.

Tôi nghĩ anh đã bị Dharma đầu độc và lôi vào trận mạc không lối thoát (như những vụ bút chiến trước đây) chuyên bươi móc chửi bới loạn xạ. Tôi biết anh còn tinh táo và còn phân biệt được sai trái lợi hại đối với dân tộc ta. Anh nên sớm rời xa con người hiểm độc này... Như ông Dương Tấn Thi là cậu của ông ta cũng phải bỏ đi vì tính ngông cuồng tự cao tự đại của hắn, như anh Dominique Nguyễn, là một trong những thanh niên Chăm Phan Rí đầy nhiệt huyết dân tộc, là chiến hữu đồng đội Fulro với ông ta và đã bao năm gắn bó làm việc chung tại Paris, nhưng cũng phải đành rời xa Dharma, bởi vì chiến lược và chiến thuật của Po đưa ra nhằm đánh phá và triệt hạ hàng ngũ trí thức Chăm quá dã man cuối cùng đã phải chuốt lấy sự thất bại. Anh cũng nên xem lại trong hàng ngũ làm việc chung với Dharma hiện còn lại mấy ai? những bạn bè thân thiết như tôi và các anh em Chăm Phan Rang, Phan Rí, Châu Đốc Cambodia đều lánh xa! vì sao???. Còn nữa, hàng ngũ anh em Chăm Tây Nguyên như anh Dza Cu ở Pháp (con của Đại Tá Dza Ba) và trên 400 anh em Tây Nguyên tại Denmak Âu Châu đã bất cộng tác với Dharma từ năm 1985...vì sao?

Với Ts Po Dharma.

Thưa anh, qua tình bạn tôi đã nhiều lần nói chuyện về vấn đề anh nên trở lại vị trí nghiên cứu viết lách để giá trị của anh còn trong người Chăm, còn tình thương yêu của bà con xa gần. Vì là người bạn thân nhất của anh, nên tôi rất hiểu về tính tình, nguyên tắc làm việc và phong cách giao tiếp của anh không thể nào phù hợp đối với đại đa số anh em ở mọi giới. Nhất là thái độ triệt tiêu cá nhân của anh đối với anh em trí thức Chăm là một việc làm vô cùng tệ hại và rất xấu hổ. Tôi mong rằng anh sớm tỉnh táo để tự cứu vớt mình.

Vì thế, với tình nghĩa bạn bè cũ tôi thiết tha mong anh- cũng là mong mọi chung của đại đa số người Chăm-hãy ngưng bút chiến trong chiến tuyến ta với ta thật vô bổ và nguy hiểm cho xã hội Chăm hôm nay.

Về bài: TÊN GỌI VÀ ĐỊA BÀN CƯ TRÚ CỦA CÁC LÀNG CHĂM TỈNH NINH THUẬN

Tôi bắt gặp bài với chủ đề ở trên qua Web Người Chăm quá hay, liền sau đó tôi có gởi đến Ts Quảng Đại Cẩn ở Hawaii yêu cầu chỉnh sửa rất kỹ lưỡng...Nhưng khi đưa lên Bingu Champa lại lấy bài chưa chỉnh, đó là điều đáng tiếc. Tôi thành thật xin lỗi bà con vì sơ ý. Mong quý vị thứ lỗi.

Kính chúc quý vị một Mùa Giáng Sinh vui tươi và Năm Mới Vạn Sự Bình An Hạnh Phúc

Thân ái

Chế Linh

II. Thư phản hồi của Abd. Karim

Kuala Lumpur 30-12-2009

Anh Chế Linh thân mến,

Nếu chấp nê cái phong cách trong thư ngày 25/12//2009 của anh viết cho Po Dharma và Tôi, thì tôi “không có gì để trả lời” cho anh. Nhưng vì sự cảm mến anh “Một Người Chăm, người đồng tộc của tôi” nên tôi muốn làm rõ cho anh thấy là “Ca sĩ Chế Linh lại mắc phải sai lầm” để anh còn có cơ hội nhìn lại mình.

Abd. Karim

1). Anh Chế Linh nói xấu sau lưng

Anh viết thư cho tôi và dùng lời lẽ “thiếu văn hóa nghệ thuật” một cách vô căn cứ, nhưng không gửi cho tôi mà lại gửi cho “Bà Con Chăm”, như vậy, có phải là anh muốn “nói xấu sau lưng” tôi hay không? Tôi chỉ nhận được thư anh nhờ một người bạn “Forward” cho. Nếu đây là “một sự vô tình” (sự vô tình rất khó thuyết phục) tôi có thể tha thứ cho anh. Còn nếu như anh cố ý thì anh nên xét lại phong cách của mình nếu anh còn nhận mình là người Chăm “lương thiện”.

2). Anh Chế Linh lý giải quanh co

Cái biện minh và lý giải của anh về hai tấm ảnh “điều khắc” không phải của Champa là hoàn toàn phi logic. Không ai có thể tin hay nghe được vào cách lý giải rất mâu thuẫn của anh. Anh cho rằng người Chăm ở hải ngoại “(...) hầu như chỉ chiêm ngưỡng và khâm phục những nét chạm trổ

ở những pho tượng ở bản xứ (...) và họ sẽ vô cùng xúc động khi xem thấy nét điêu khắc tinh xảo của cha ông (...)" Nhưng anh lại không đưa tác phẩm hay điêu khắc của "cha ông" vào trang trí tờ báo của mình mà lại đem hai tấm ảnh không phải của Chăm vào (cũng không cho biết xuất xứ của tấm ảnh), thì làm sao người Chăm biết được đâu là điêu khắc của tổ tiên để mà tự hào.

Về điệu múa "Siva", như đã được giải thích trong bài phân tích của tôi, là nó chỉ "mới được cấu tạo sau 1975", do một người Việt chưa am tường về văn hóa Chăm dàn dựng, với tính cách lố bịch, hở hang, không hề thấy trong suốt chiều dài lịch sử nghệ thuật múa Chăm, nên không thể đem vào hệ thống văn hóa Chăm được. Anh đã không nghiêm túc trong việc bảo tồn văn hóa truyền thống Chăm. Đưa những thứ tạp nham vào văn hóa chính thống là vô tình hủy hoại văn hóa chính thống, chứ chẳng phải là sự bảo tồn. Việc làm này dẫn đến sự thiếu mất niềm tin cũng như sự tôn trọng của mọi người đối với văn hóa Chăm, vì cái giả tạo ngày càng tăng lên trong nó. Còn chữ Chăm trong bài Vija Nhân theo cách lý giải của anh cũng chỉ để cho độc giả thấy sự bất cẩn của anh.

3. Anh Chế Linh mạ ly người khác

Qua bài phân tích của tôi, tôi biết anh đã nhận thấy được cái nhầm lẫn của mình, nhưng không dám nhận tội, anh lại đi mạ ly người khác với các từ như "vô trách nhiệm; ngu xuẩn; nông cạn, tâm địa độc ác v.v..." Tôi xin hỏi anh, ai là kẻ "vô trách nhiệm; ngu xuẩn; nông cạn, tâm địa độc ác..." ở đây? Anh hay tôi? Đáng lý ra anh phải cảm ơn tôi vì đã cho anh thấy cái hạn chế cũng như sự nhầm lẫn của mình, để nó không mang lại tai hại đến cho dân tộc Chăm trong tương lai. Anh đã không làm được việc này, mà làm ngược lại. Điều của tôi và anh trên đây có lẽ để cho lịch sử đánh giá.

4. Lời khuyên què quặc

Cảm ơn anh Chế Linh đã có những lời khuyên mà theo tôi là nó không cần thiết. Tôi là người độc lập về cả tư duy và hành động, ý thức rất rõ những sự việc của mình và có trách nhiệm đối với việc làm của mình. Những người không còn làm việc với Po Dharma hay Po Dharma không làm việc với họ là thuộc quyền của Po Dharma và những người đó. Thành tích của mọi người được định giá trên tất cả những gì mà anh ta đóng góp cho dân tộc hay để lại cho đời chứ không phải là chạy theo nhóm này hay nhóm nọ. Thực tế khách quan trong nhiều trường hợp mà tôi biết là Po Dharma đã "tẩy chay" nhiều người vì họ thiếu lập trường hay khả năng và chưa có người nào có khả năng "tẩy chay" Po Dharma. Hơn nữa, quan điểm Po Dharma là ông ta không làm chính trị, nên không qui tụ nhiều người. Ông ta chỉ tìm những người có khả năng để cộng tác trong lĩnh vực nghiên cứu và nhất là chống lại kẻ đang tâm một cách vô tình hay cố ý phá hoại di sản của nền văn minh Champa.

5). Tư tưởng lệch lạc

Tư tưởng thường đi đôi với hành động. Tư tưởng lệch lạc dẫn đến hành động lệch lạc. Cũng do cái lệch lạc này mới để lại cái sai sót trong Bingu Champa của anh như vừa rồi. Cũng do có tư tưởng lệch lạc mới dẫn đến cái thái độ được thể hiện trong thư trả lời của anh cho Po Dharma và Tôi. Bài phân tích Bingu Champa 8 là bài viết hoàn toàn khoa học. Anh không thể tìm thấy trong đó các từ đại loại như “ngu xuẩn, nông cạn, tâm địa ác độc...” v.v. mà không có một minh chứng, như trong thư viết của anh. Ngược lại, nó đã trình bày một cách sâu sắc và rõ ràng về một xã hội Chăm đương đại, để cho anh và mọi người có thể nhận thấy rõ ràng những sự nhầm lẫn trên các ý thức hệ đoàn kết, bảo tồn, việc làm, v.v. điều mà cũng là nguyên nhân dẫn đến sự thoái hoá xã hội Chăm.

6). Trách nhiệm hay vô trách nhiệm

Những người có công đóng góp trong việc bảo tồn văn hóa dân tộc, dám đứng ra chống lại những cái nhầm lẫn, dù sự nhầm lẫn này có phát nguyên từ kẻ có thế lực là những người có trách nhiệm cao đối với sự tồn vong của dân tộc. Những người bàng quang không dám phê phán những sai lầm, mà lại còn hòa theo cái sai lầm vì sự nhận định hụt hẫng, phe phái hay vì một thế lực nào đó, chính là kẻ vô trách nhiệm đối với dân tộc.

Dân tộc Chăm ngày nay, đã có thể chứng minh với mọi người là một dân tộc có trí tuệ, không hời hợt hay hồ hững trước số phận của mình. Người Chăm hôm nay phải giáp mặt với định mệnh, không thể chấp nhận một xã hội Chăm “bỏ ngõ” để mặc ai làm gì cũng được, nghĩa là, phải dám phê phán tất cả những chệch choạc, sai lầm dù có phát nguyên từ những người nào và thế lực nào. Như vậy, mới có thể đem lại sự trong sáng và nề nếp cho xã hội Chăm đã từng bị “bỏ ngõ” trong suốt thời gian qua.

Cuối thư, xin chúc anh Chế Linh và gia đình vui khỏe.

Thân ái,
Karim

III. Thư phản hồi của Po Dharma

Po Dharma

Đôi lời của BBT: Trước bản cáo trạng của Chế Linh, Ts. Po Dharma từ chối trả lời cho ca sĩ này (xem thư Po Dharma ở phần sau). Ban Biên Tập chúng tôi có đặt vấn đề, nhưng Po Dharma chỉ nêu ra vài câu ngắn gọn. Theo ông ta, sự từ chối này không có nghĩa là ông không dám trả lời, nhưng ông ta cần một thời gian suy nghĩ về hiện tượng của một số trí thức Chăm hôm nay tự cho mình là nhân vật bất khả xâm phạm, không chấp nhận bất cứ ai bàn đến sai lầm của họ và từ chối đối thoại trực tiếp với tác giả viết bài, dựa trên tinh thần xây dựng, để đi tìm sự thật cho vấn đề.

Chỉ cần một câu bình luận đến biến cố do họ gây ra, những trí thức này tìm cách tạo ra ngay một thể loại văn chương vu khống để mạ nhục đối phương, vận động ngay những quần chúng không có trình độ theo phe phái của mình để chống lại đối phương và tạo ra

ngay những email nặc danh để tẩy chay đối phương. Đây là thực trạng xã hội mà dân tộc Chăm đang gánh chịu hôm nay.

Chế Linh

Cám ơn Chế Linh có đưa tên tôi ra bàn luận.

Nếu tôi không lầm, Harak Champaka không phải là trung tâm đoàn kết, hòa giải hay hòa đồng dân tộc mà là cơ quan Thông Tin và Nghị Luận của tổ chức Champaka có nghĩa vụ:

- 1). Chuyển tải đến dân tộc Chăm những biến cố đã xảy ra trong bối cảnh xã hội hôm nay dù biến cố này do ca sĩ Chế Linh gây ra đi nữa.
- 2). Chỉnh đốn lại những quan điểm sai lầm của bất cứ tác giả nào, dù tác giả này là ca sĩ Chế Linh đi nữa, đã đưa yếu tố văn hóa và lịch sử Champa đi vào con đường thái hóa.
- 3). Phản đối những chính sách của bất cứ chính quyền nào hay đối phó với bất cứ cá nhân nào dù họ là ca sĩ Chế Linh đi nữa đã làm tổn thương đến danh dự và quyền lợi của dân tộc Champa.

Chính vì thế, tôi không có gì để trả lời cho anh.

Po Dharma

26-12-2009

Thư xin lỗi của Chế Linh gửi cho Abd. Karim

Đôi lời của BBT: Ngày 1-1-2010, Chế Linh gửi email cho bà con Chăm để công nhận một số sai lầm trong Bingu Cham mà Abd. Karim đã đưa ra. Đối với chúng tôi, đây là hành động rất được trân trọng và quý giá đã nói lên sự thiện chí của Chế Linh đối với mục tiêu chung để bảo tồn di sản văn hóa của dân tộc. Hy vọng Chế Linh sẽ tiếp tục sửa đổi những sai lầm khác để đưa vấn đề xã hội Chăm trở về đúng với vị trí của nó.

Kính gửi:

Anh Lộ Trung Căn

Thưa anh Lộ Trung Căn và toàn thể quý vị.

Trước hết tôi xin nhận lỗi về Bingu Champa số 8 đã phạm phải, vì đã cho đăng tải bài viết: TÊN GỌI VÀ ĐỊA BÀN CƯ TRÚ CÁC LÀNG CHĂM TỈNH NINH THUẬN, của tác giả Vija Nhàn. Cá nhân tôi rất cảm ơn tác giả cảm ơn Web Người Chăm về sự góp phần giới thiệu những sinh hoạt đặc biệt của dân tộc ta qua từng plei Chăm...

Bài viết này của tác giả Vija Nhat rất cần thiết để quảng bá nên Bingu Champa quyết định đưa lên, thay vì với bài chỉnh sửa rất kỹ của tôi và Ts Quảng Đại Căn từ những từ phiên âm cho đến tác giả bài hát Bhum Adei của Đàng Năng Quạ, không phải sáng tác của anh Amur Nhat, tôi cho đó là sự nhầm lẫn và sẽ từ từ chỉnh sửa sau... nó sẽ mềm mại hơn chứ không nên đem lên diễn đàn mà bêu rêu rồi tạo lên sự ồn ào đến với bà con ta... đó là tinh thần của tôi (xây dựng).

Thưa anh Lộ Trung Căn,

Một lần nữa tôi xin lỗi anh về sự bất cẩn đăng tải bài TGĐBCTCLC/NT, còn về những vấn đề khác về cá nhân tôi hay Bingu Champa tùy anh đánh giá cũng như gốc độ hiểu biết của anh.

Qua thư này tôi cũng xin kêu gọi các giới tri thức và bà con Chăm hãy chấm dứt mọi tranh chấp, cãi vã cũng như bút chiến... Nên tỉnh táo để chuẩn bị đối phó với những biến cố lớn sắp phải xảy ra đối với dân tộc ta.

Kính chúc anh Lộ Trung Căn và gia đình bình an hạnh phúc.

Kính chúc mọi gia đình con Dân Champa trên trái đất nhiều Phước Lành.

Kính chào đoàn kết và xây dựng.

Ca sĩ Chế Linh

Toronto January 1, 2010

Anakhan Champa

Champa Info – Tin Cộng Đồng Champa

Thực hiện bởi

Harak Champaka

Chủ biên : Abd. Karim

56 Square des Bauves, 95140 Garges les Gonesse, France

champaka1999@aol.com, champaka@club-internet.fr, www.champaka.org

Qui Chế

Anakhan Champa (Champa Info – Tin Cộng Đồng Champa) do Harak Champaka thực hiện là bản tin dành riêng cho độc giả người Chăm trong và ngoài nước.

Mục tiêu của Anakhan Champa là chuyển tải nhanh chóng đến độc giả những sự cố vừa mới xảy ra trong không gian của xã hội Chăm và còn là diễn đàn ngôn luận nhằm giúp độc giả người Chăm có cơ hội để trao đổi quan điểm, phát biểu ý kiến hay trình bày những thắc mắc liên quan đến bối cảnh xã hội Chăm hôm nay, phù hợp với qui chế của quyền tự do ngôn luận mà luật pháp đã ban hành, tức là ngăn cấm mọi hành động nhằm vu khống, lăng nhục hay bêu rêu đến đời tư người khác.

Các cơ quan ngôn luận trên thế giới có quyền đăng tải lại những hình ảnh và bài viết đã ấn hành trong Anakhan Champa mà không cần xin phép, chỉ cần ghi nguồn tư liệu: Anakhan Champa.